

RICHARD ROGERS + ARQUITECTES

DE LA CASA A LA CIUTAT

Dossier de premsa

CaixaForum Madrid

Del 9 de juliol al 18 d'octubre de 2009

L'Obra Social "la Caixa" presenta a CaixaForum Madrid la retrospectiva de l'obra de l'arquitecte britànic, premi Pritzker 2007

Richard Rogers + Arquitectes. De la casa a la ciutat

L'arquitecte britànic Richard Rogers ha estat qualificat sovint com «el darrer humanista» per la seva creença en la societat civil i en la relació existent entre l'espai constructiu i la inclusió social. Després del seu pas per Barcelona, l'Obra Social "la Caixa" presenta a CaixaForum Madrid l'exposició *Richard Rogers + Arquitectes. De la casa a la ciutat*, que il·lustra la fascinació de Rogers per l'edifici com a màquina i el seu interès per una arquitectura clara i transparent, que integra espais públics i privats. La mostra consisteix en una revisió detallada —amb tot tipus de materials— dels treballs de l'arquitecte britànic nascut a Florència el 1933 i permetrà copsar algunes de les constants del treball de Richard Rogers, com la seva capacitat per generar nous espais públics o l'ús de materials d'alta tecnologia i mètodes de producció innovadors per fer edificis flexibles, adaptables i eficients. També repassa la fascinació de l'arquitecte per la transparència com a mètode per trencar amb les jerarquies tradicionals, així com la seva defensa de la sostenibilitat i l'eficiència energètica en l'arquitectura, i dedica un espai a les propostes urbanístiques de Richard Rogers, basades en la ciutat compacta. Aquesta mostra arriba en un moment crucial dins de la trajectòria professional de Richard Rogers, com avala el reconeixement internacional que ha obtingut en els últims anys. Espanya, i concretament Madrid, formen part de l'itinerari recent d'aquest prestigiós arquitecte, on la Terminal 4 de l'aeroport de Barajas s'ha convertit en una de les icones més avantguardistes de la ciutat i en una joia de l'urbanisme contemporani.

L'exposició *Richard Rogers + Arquitectes. De la casa a la ciutat* es podrà veure a CaixaForum Madrid (P^o del Prado, 36) del 9 de juliol al 18 d'octubre.

Madrid, 8 de juliol de 2009.- L'arquitecte Richard Rogers, el director general de la Fundación "la Caixa", Jaume Lanaspá i el director de l'Àrea de Cultura de la Fundació "la Caixa", Ignasi Miró, han inaugurat avui a CaixaForum Madrid l'exposició *Richard Rogers + Arquitectes. De la casa a la ciutat*.

L'exposició presenta un detallat resum del treball de Richard Rogers i els seus diferents equips de col·laboradors en els darrers quaranta anys i permetrà descobrir la seva obra arquitectònica i urbanística des dels inicis de la seva carrera, posant un èmfasi especial en la seva col·laboració amb Renzo Piano en el disseny del Centre Georges Pompidou (1971-1977), així com en els nombrosos projectes desenvolupats des del seu propi despatx d'arquitectura, Rogers Stirk Harbour + Partners (anteriorment Richard Rogers Partnership).

Des de l'edifici Lloyd's de Londres fins a la Terminal 4 de l'aeroport de Barajas, des de la innovadora casa *Zip-up* de 1968 fins a la proposta per al desenvolupament urbà de Lu Jia Zui a Xangai, l'exposició presenta un ampli espectre de projectes gràcies al qual el públic podrà conèixer el rol social que Rogers atribueix a l'arquitectura.

Influenciat per l'Escola d'Anglaterra de la dècada dels setanta en els seus edificis, així com per la manera italiana d'aproximar-se a les ciutats, la filosofia arquitectònica i urbana de Rogers es basa en la seva creença en una societat civil i la relació entre la construcció i la inclusió social. L'exposició també il·lustra la preocupació de l'arquitecte pel desenvolupament ecològicament sostenible que ha influït en el treball de Rogers des del principi de la seva carrera.

Mitjançant l'ús de nous materials i tècniques innovadores, Rogers i el seu equip construeixen estructures lleugeres, transparents i respectuoses amb l'entorn que estableixen un joc suggerent de llums i ombres i que resulten fàcils de comprendre i d'utilitzar.

La mostra es va inaugurar el novembre del 2007 al Centre Pompidou de París, coincidint amb el 30è aniversari del complex cultural, i posteriorment va viatjar al Design Museum de Londres, on es va poder veure durant la primavera i l'estiu del 2008. Després de la seva exhibició a CaixaForum Barcelona, la mostra arriba a Madrid abans de continuar el seu periple internacional per Europa, Àsia i Amèrica del Nord.

Per a la seva exhibició a CaixaForum Madrid, l'exposició dedicarà una especial atenció als projectes actuals i de futur, sobretot arreu de l'Estat espanyol. Així, a Barcelona es podran veure per primer cop els plànols i maquetes dels treballs de Rogers per al Centre Tecnològic Palmas Altas a Sevilla, per al tren d'alta velocitat a Valladolid i per al pont de l'Expo de Saragossa. També s'han creat noves maquetes —per exhibir-les a Barcelona— de la Terminal 5 de l'aeroport de Heathrow.

L'exposició inclou un gran mural de seixanta metres que mostra la producció arquitectònica de Rogers en ordre cronològic, oferint una ràpida revisió de quaranta anys de teoria i pràctica arquitectòniques. A la sala contigua es projecten dos audiovisuals: un repassa l'arquitectura de Richard Rogers des del seu inici i el segon presenta una reflexió del propi arquitecte i el seu equip, sobre el seu treball i la seva filosofia. Els projectes desenvolupats per Richard Rogers i els seus socis s'il·lustren a l'exposició amb tot tipus de materials, com ara maquetes, dibuixos, fotografies, filmacions o escrits de l'arquitecte.

Richard Rogers + Arquitectes. De la casa a la ciutat s'organitza en set seccions de diferents colors, cadascuna de les quals evoca un tema arquitectònic que es desenvolupa amb una sèrie de projectes, models, fotografies, dibuixos i pel·lícules. Les àrees temàtiques proposades —Transparents, Llegibles, Ecològics, Públics, Urbans, Lleugers i Sistemes— destaquen un o diversos projectes que són clau en cada àmbit. D'aquesta manera, el visitant coneixerà les fites més importants de l'arquitecte a tot el món, per exemple l'edifici Lloyd's (Londres), el Centre Pompidou (París), el Tribunal de Bordeus, l'Assemblea Nacional de Gal·les (Cardiff), la Cúpula del Mil·lenni (Millennium Dome, Londres), el pla urbanístic de Pudong (Xangai), la Terminal 4 de Barajas (Madrid) o l'edifici 88 Wood Street (Londres). L'exposició es completa amb dos àmbits més: un, sota el títol de Primers Projectes, mostra el projecte de la casa *Zip-up*, la trencadora proposta per a la construcció industrial d'habitatges. En l'altre, Projectes Actuals, es podran conèixer amb detall els projectes realitzats recentment i els projectes en curs de l'equip Rogers Stirk Harbour + Partners.

LLEGIBLES

Lloyd's of London, la seu de la companyia d'assegurances més antiga del món, és un edifici clarament articulat que reflecteix com es va realitzar, com se sosté i com funciona. La llegibilitat en l'arquitectura troba ordre, escala i expressió en el procés constructiu. La superposició de capes diferents és una qüestió funcional i alhora visual; crea una textura arquitectònica que anima l'edifici, sia en la distància com un element de la ciutat o vist de prop. Una sèrie de torres situades al perímetre allotgen els elements subjectes a canvis regulars (ascensors, escales, instal·lacions i lavabos) i alhora articulen l'edifici.

El concepte de «llegibilitat» es pot entendre també com l'intent de fer visibles les activitats que tenen lloc dins de l'edifici, de donar-hi identitat en comptes de considerar-les funcions anònimes dins de blocs uniformes.

LLEUGERS

L'estudi de Rogers defensa fermament la lleugeresa i prova sempre d'assolir la màxima economia de mitjans: fer més amb menys, en estreta col·laboració amb els enginyers. El resultat és una arquitectura lleugera que respon a necessitats funcionals.

Hi ha diversos projectes que reflecteixen aquesta idea, des de l'entrada de l'Hotel Berkeley (projecte actual del qual es podrà veure a l'exposició un model a escala d'una de les bigues de fibra de carboni) fins a la Cúpula del Mil·lenni (Millennium Dome, Londres), que no és sinó una gran carpa d'estructura mínima sostinguda per cables de gran llargària.

ECOLÒGICS

L'escalfament global constitueix l'amenaça més important per al futur del planeta. Arquitectes, científics i polítics han de treballar junts per reestructurar les ciutats de manera que s'utilitzi menys energia, explica Richard Rogers. Calen processos ecològics que aprofitin al màxim l'energia del vent, el sol i l'aigua, a més de l'energia pròpia de la terra.

La utilització de recursos naturals per al control tèrmic dels edificis és el punt de partida per donar forma als nostres edificis i ciutats. El Tribunal de Bordeus es distingeix en aquest sentit com a solució encertada en el context d'un conjunt històric i pel seu disseny ecològic. Els murs vidrats permeten veure'n l'interior, però, en el context d'una crisi ambiental global, la característica més innovadora de l'edifici és la utilització de sistemes passius de refrigeració i ventilació que minimitzen el consum d'energia generadora de diòxid de carboni.

A Cardiff, l'Assemblea Nacional de Gal·les és un altre exemple de la unió entre la transparència democràtica i una estratègia ecològica avançada. L'espai públic que envolta el saló de sessions disposa de ventilació natural i el sòl on s'assenta l'edifici funciona com un dipòsit de refrigeració. L'arquitectura correspon als valors socials que representa l'edifici i és alhora una mostra de resposta significativa a la crisi que amenaça el planeta.

SISTEMES

Des del començament de la modernitat, de manera periòdica ha sorgit l'aspiració d'utilitzar noves tècniques de construcció que aportin a l'arquitectura els avantatges de la producció en sèrie. Els processos innovadors de producció i l'ús de materials d'alta tecnologia, inconcebibles fa dues dècades, han fet possible que els sistemes constructius siguin flexibles, adaptables i eficients.

L'estudi de Rogers va desenvolupar un sistema industrialitzat d'habitatges per ser fabricat a Corea del Sud basat en unitats prefabricades fetes amb làmines d'acer, com les dels automòbils. El resultat són habitatges a un cost del 20 % del d'un apartament convencional.

L'aeroport de Barajas és un altre exemple de la fusió entre disseny i producció en sèrie. Des del punt de vista estètic, la terminal celebra l'aventura de viatjar, però l'estructura de l'edifici es basa en un sistema constructiu racional i repetitiu, producte de les necessitats de l'enginyeria. L'imponent resultat final es deriva de la seva funcionalitat i de l'ús de materials moderns. Un altre cas semblant, inclòs en aquest àmbit de l'exposició, és la Terminal 5 de l'aeroport londinenc de Heathrow.

TRANSPARENTS

La transparència en l'arquitectura és una representació del trencament de les jerarquies tradicionals que s'oculden rere murs massissos. L'ús de diferents capes de varis materials permet manipular el joc de llums i ombres per crear la sensació de transparència.

Una façana vidrada pot semblar una massa sòlida durant el dia. Tanmateix, la il·luminació, tant natural com artificial, aconsegueix que l'edifici sigui transparent, com demostren tres edificis d'oficines de Londres dissenyats per l'estudi de Rogers. La il·luminació de l'interior de les oficines accentua l'expressivitat de les façanes del projecte 88 Wood Street. L'atri de l'edifici del Channel 4 rep llum natural durant el dia i a la nit es converteix en el centre de l'activitat de la cadena de televisió. El Lloyd's Register of Shipping, a la City de Londres, és també un exemple de transparència: les seves torres sobresurten des d'un solar difícil, animen el perfil de la ciutat i ofereixen vistes espectaculars als qui hi treballen.

URBANS

Des del punt de vista del medi ambient, l'única forma sostenible de desenvolupament urbà per a les generacions futures són les ciutats compactes i amb més d'un centre urbà, una manera racional i econòmica de crear assentaments humans que ofereixin una qualitat de vida alta. Han de combinar vida i lleure i convidar rics i pobres, joves i grans, a barrejar-se lliurement. Els vianants, les bicicletes i el transport públic tenen prioritats sobre el cotxe, i la responsabilitat ecològica ha de ser el motor de la planificació d'aquests assentaments.

En comptes d'expandir-se pels valuosos espais verds, les ciutats han d'utilitzar sòl abandonat i edificis buits en desús. Els centres comercials dels afores de les ciutats, els polígons empresarials i les urbanitzacions suburbanes, als quals s'accedeix mitjançant vehicle privat, són els enemics d'una ciutat pròspera.

El pla urbanístic que l'estudi de Rogers va dissenyar per al districte de Lu Jia Zui de Pudong, a Xangai, una de les ciutats amb un creixement més accelerat del planeta, oferia la possibilitat d'aconseguir una ciutat veritablement sostenible, compacta, oberta les 24 hores del dia, on el sistema de transport públic arribés a

tot arreu i on els habitatges es trobessin a prop dels llocs de treball. Es basava en una retícula urbana que permetia la coexistència d'edificis d'alçades i formes diferents. Va ser una resposta al concurs organitzat per la ciutat, que finalment va optar per una altra solució.

Els plans urbanístics per a altres ciutats, com ara Florència, Viareggio, Berlín, Manchester i Londres, s'han basat en un enfocament semblant. En cada cas, l'estratègia de Rogers s'ha fonamentat en la compacitat, la sostenibilitat i la facilitat d'accés.

PÚBLICS

Els espais públics actius reflecteixen una societat pròspera. Per a Richard Rogers, són la realització física dels valors d'una societat. Les comunitats donen forma als espais públics que utilitzen i, alhora, els espais públics que les defineixen donen forma a les comunitats.

L'espai públic, doncs, actua com un catalitzador: genera energia i entusiasme, i aporta la calma i la tranquil·litat necessàries per descansar del soroll i el caos inherents a les ciutats. Hi ha una tradició urbana continuada, que enllaça el Partenó d'Atenes amb la Piazza del Campo de Siena i la Trafalgar Square de Londres, i que reflecteix l'equilibri entre la vida col·lectiva i el privilegi privat.

El repte més gran al qual s'enfronta un arquitecte és dissenyar edificis que activin la vida de les ciutats on es construeixen. Aquest objectiu ha estat sempre molt present durant els més de quaranta anys de trajectòria de l'estudi de Rogers, i en cap altre projecte és tan evident com a la plaça Beaubourg de París. A la proposta de Piano i Rogers per al concurs del Centre Pompidou es definia l'espai enfront del museu com un «lloc per a tothom, de qualsevol edat i religió, per a joves i grans, una barreja entre el British Museum i Times Square». I en això justament s'ha convertit: l'edifici s'integra a la plaça i l'espai públic puja per les escales mecàniques fins a les terrasses a l'aire lliure. Altres exemples del treball de Richard Rogers en aquest sentit són els projectes per al Centre de Congressos de Roma (2000) o el complex artístic South Bank (Londres, 1994).

PROJECTES ACTUALS

En aquest àmbit, actualitzat per a l'exposició de CaixaForum Barcelona, es podran contemplar els treballs actuals de l'estudi Rogers Stirk Harbour + Partners, entre ells l'edifici d'oficines Leadenhall (Londres) o el pla urbanístic per a la ribera sud del riu Tàmesi, a l'àrea de Canary Wharf, així com molts dels projectes que ha desenvolupat o està executant a Espanya, com ara la reforma de la plaça de toros de les Arenes, el celler Protos de Valladolid, el Centre Tecnològic Palmas Altas per al Grup Abengoa a Sevilla, l'Hotel Hesperia de l'Hospitalet de Llobregat, el projecte de pla urbanístic a Valladolid y el Campus de la Justícia de Madrid.

Richard Rogers. Biografia i projectes seleccionats

1933 Richard Rogers neix a Florència (Itàlia) el 23 de juliol

1939 La família es trasllada a Anglaterra

1954 Inicia els estudis a l'Architectural Association de Londres

1959 Viatja als Estats Units per continuar els estudis a la Universitat de Yale

1963 Retorna al Regne Unit, on funda Team 4 junt amb Su Brumwell i Norman i Wendy Foster

1966-67 Primer projecte de Team 4: la casa a Creek Veau, a Cornwall

1967 Premien el projecte de Team 4 per a la fàbrica Reliance Controls, Swindon

1969 Premi House of Today pel prototip Casa *Zip-up*. Dissolució de Team 4

1971 Amb Renzo Piano, comença a treballar en el projecte de Centre Pompidou, que obre les portes l'any 1977

1977 Funda Richard Rogers Partnership, amb John Young, Marco Goldschmied i Mike Davies

1978 Guanya el concurs per a l'edifici Lloyd's, Londres

1989 Guanya el concurs per a la Terminal 5 de l'aeroport de Heathrow, Londres

1996 Comença el projecte de la Terminal 4 de l'aeroport de Barajas, Madrid

1998 Comença el projecte del Tribunal d'Anvers

1999 Comença el projecte de l'Assemblea Nacional de Gal·les, Cardiff

2006 Premi Stirling pel seu projecte de la Terminal 4 a Barajas

2007 Premi Pritzker

Richard Rogers + Arquitectes. De la casa a la ciutat

Del 9 de juliol al 18 d'octubre

CaixaForum Madrid

Pº del Prado, 26
28014 Madrid

Horari

De dilluns a diumenge, de 10 a 20 h

Servei d'Informació de l'Obra Social "la Caixa"

De dilluns a diumenge, de 9 a 20 h

Tel.: 902 22 30 40

www.lacaixa.es/obrasocial

Entrada gratuïta a l'exposició

Si voleu més informació:

Departament de Comunicació Obra Social "la Caixa"

Juan A. García – 91 330 73 17 / 608 21 30 95 / jgarcia@fundaconlacaixa.es

Josué García - 93 404 61 51 / 638 146 330 / jgarcial@fundaciolacaixa.es

Nota de premsa multimèdia

<http://premsa.lacaixa.es/obrasocial/>

<http://www.obrasocial.lacaixa.es>

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES ENTORN DE L'EXPOSICIÓ *RICHARD ROGERS + ARQUITECTES. DE LA CASA A LA CIUTAT*

- **Conferència inaugural: De la casa a la ciutat**

A càrrec de Richard Rogers, Graham Stirk i Ivan Harbour, de Rogers Stirk Harbour + Partners

Dimecres, 8 de juliol, a les 18.30 h.

Entrada gratuïta. Aforament limitat.

- **Arts escèniques: Anxious Buildings (Edificis inquietos)**

Coreografia i interpretació: Erre que Erre

Dj convidat: David Crespo, Balango

Divendres, 10 de juliol, a les 21 h.

Preu: 4 euros. Aforament limitat.

Tant l'arquitectura com la dansa són una forma de dibuixar a l'espai. Les diferents escenes d'aquesta representació oferiran una reflexió sobre la relació que es pot establir entre moviment, dibuix i arquitectura. L'obra de Richard Rogers i els seus fonaments cromàtics són un punt de partida realment atractiu per experimentar amb el moviment i les coordenades que ofereix un espai buit.